

Informatiesessie Overheidsopdracht 'Financiering hoger onderwijs: analyses en beleidsaanbevelingen i.f.v. de uitgaventoetsing'

Datum: 4 september 2023, 11u tot 12u, via TEAMS

Verslag

Toelichting PPT

De PPT gaat als bijlage bij dit verslag.

De vragen die na de infosessie worden gesteld, worden (met de bijhorende antwoorden) in rode tekstkleur toegevoegd onderaan de Q&A.

Q&A

Vraag: De opdracht bevat zowel vragen/componenten die effecten van het verleden betreffen als vragen naar toekomstige inrichtingen. Wat is het relatief belang van deze twee componenten binnen de opdracht?

Antwoord: Het klopt dat de onderzoeksvragen in het bestek vooral een terugkijkend karakter hebben of alleszins sterker in die zin zijn geformuleerd. De vraag naar beleidsaanbevelingen is daarentegen sterk toekomstgericht. Beide elementen zijn met elkaar verbonden en voor de opdrachtgever ongeveer even belangrijk. Wat het toekomstgerichte betreft wordt wel benadrukt dat het uittekenen van een volledig nieuw financieringskader niet de verwachting is. Dat is ook niet mogelijk binnen de voorwaarden van de opdracht. De opdrachtgever is op zoek naar beleidssuggesties.

Vraag: Wat wordt bedoeld met de toevoeging 'i.f.v. de uitgaventoetsing' in de titel van de opdracht? Is de opdracht dan niet de eigenlijke uitgaventoetsing?

Antwoord: De opdrachthouder verduidelijkt dat de opdracht wel degelijk de vorm heeft van een uitgaventoetsing. De formulering van de titel kwam er eerder om aan te geven dat het resultaat van de voorliggende opdracht niet noodzakelijkerwijs het enige element zal zijn dat in de toekomst zal worden meegenomen als er rond deze uitgaventoetsing verdere stappen worden gezet.

Vraag: Hoe ver dient men in de offerte te gaan wat betreft het uitwerken van alternatieve financieringscriteria?

Antwoord: De opdrachtgever verduidelijkt dat het vooral belangrijk is dat bij een alternatief voorstel, het duidelijk is wat de principes zijn en hoe dit wordt onderbouwd. Ook als er binnen het systeem van het hoger onderwijs differentiële effecten verwacht worden, moet dit duidelijk zijn. De opdrachtgever begrijpt echter dat het in het kader van deze opdracht niet mogelijk zal zijn allerhande alternatieve scenario's in detail te gaan berekenen. Het is dan ook de vrijheid van de kandidaat-opdrachtnemer om in zijn offerte hieromtrent de nodige keuzes te maken.

Vraag: Wat is het verwachte tijdsperspectief? Teruggaan tot de invoering van het huidige systeem in 2008? Ook de periode ervoor?

Antwoord: De opdrachtgever geeft aan dat het relevant kan zijn terug te gaan tot de invoering van het nieuwe systeem. Tegelijkertijd geeft de opdrachtgever aan dat de administratieve data waarover het ministerie beschikt (en ten dienste zal stellen van de opdrachthouder) op consistente wijze (slechts) teruggaan tot begrotingsjaar 2015. Het staat zeker vrij om alternatieve data te gebruiken, maar dan moet dit duidelijk beschreven worden in de offerte.

Vraag: Er wordt gevraagd naar de evolutie van de kostprijs van een diploma. Wordt hier de kostprijs of de financiering bedoeld?

Antwoord: De opdrachtgever geeft aan dat de kostprijs hier geïnterpreteerd moet worden als de financiering vanuit de onderwijsbegroting (= de scope van de opdracht).

Vraag: Er wordt gevraagd naar de effecten van het concurrentiële systeem. Waarmee moet dit systeem dan worden vergeleken?

Antwoord: De opdrachtgever geeft aan dat hier de evolutie binnen de beschikbare periode wordt bedoeld.

Vraag: Betreft de opdracht het hoger onderwijs als geheel of de afzonderlijke instellingen? Waarop slaan de mogelijke deelrapporten?

Antwoord: De opdrachtgever verduidelijkt dat het hoger onderwijs als geheel het voorwerp is van deze opdracht en niet de afzonderlijke instellingen. Binnen het hoger onderwijs wordt wel verwacht dat men relevante onderscheiden maakt (vb. bachelor-master). Er worden in geen geval rapporten of enige uitspraken over individuele instellingen verwacht. De mogelijkheid om te werken met deelrapporten slaat op de optie om de rapportering thematisch te faseren in de tijd en niet te werken met één eindrapport.

Vraag: Een Vlaamse hogeronderwijsinstelling kan geen opdrachtnemer zijn bij deze opdracht. Zullen zij in een later fase wel betrokken worden?

Antwoord: Het lijkt onwaarschijnlijk dat er later een soortgelijke opdracht zou worden herhaald door een hogeronderwijsinstelling (of meerdere). De volgende Vlaams Regering zal het eindrapport van de voorliggende opdracht kunnen gebruiken als input om haar beleidskeuzes te maken. Bij dat proces zullen alle belanghebbenden betrokken worden.

Vraag: Is het de bedoeling dat de opdrachtnemer zijn aanbevelingen aftoetst? Bv. met het hoger onderwijs zelf?

Antwoord: Een dergelijke aftoetsing is niet opgenomen in het bestek en is dus geen verplicht onderdeel van een offerte. Het is uiteraard mogelijk dit op eigen initiatief op te nemen in de offerte. Dit kan een deel zijn van het komen tot de beleidsaanbevelingen.

Vraag: Hoe moet de kandidaat omgaan met verwachtingen omtrent het toekomstig dalen of stijgen van het budget voor het hoger onderwijs?

Antwoord: Het is niet mogelijk vandaag enige uitspraak te doen over toekomstige beleidskeuzes. De opdrachtgever meent dat uitgaan van een budgettaire status quo het beste uitgangspunt is maar legt dit niet op.

Vraag: In het bestek valt enkele keren de term 'beleidseffecten'. Heeft de opdrachtgever hiervoor een specifiek kader in gedachten?

Antwoord: Nee, er is hiervoor geen specifiek kader bepaald. Het bepalen (of kiezen) van een kader maakt deel uit van de keuzes die een kandidaat maakt bij het opmaken van de offerte. Het is uiteraard wel zo dat de financiering een voornaam kanaal is waarlangs beleid wordt gevoerd.

Vraag: Bestaat er een rekenmotor voor het hoger onderwijs? Indien ja, wat berekent die?

Antwoord: De rekenmotor hoger onderwijs is een IT-toepassing, geënt op de databank hoger onderwijs (DHO), die de financieringsberekening grotendeels geautomatiseerd doet verlopen. De complexiteit van de regelgeving met betrekking tot de financiering noopt ons immers hier een geautomatiseerd proces van te maken. De rekenmotor genereert financieringspunten op basis van de regels uit de Codex Hoger Onderwijs. Op basis van het aandeel dat elke instelling in deze financieringspunten heeft, worden de financiële middelen verdeeld. Vanaf begrotingsjaar 2024 maakt deze laatste stap ook deel uit van de geautomatiseerde bewerkingen door de rekenmotor.

Vraag: Betreffende de reikwijdte van de opdracht: de decretale opdracht van hogescholen en universiteiten is het verstrekken van hoger onderwijs, ontwikkeling en beoefening van de kunsten, het uitvoeren van onderzoek en het verlenen van maatschappelijke dienstverlening. Anderzijds zijn de hoofdvraag en sub-vragen vooral gericht op onderwijs. We zien ook de aanwezigheid van EWI in de Stuurgroep. Begrijpen we goed dat we het gehele systeem van financiering van onderwijs, onderzoek en dienstverlening bekijken en analyseren? Of weerhouden we het onderzoeksaandeel (vast en variabel) bijvoorbeeld voor de analyse van de kostprijs van een uitgereikt diploma niet? Verder lijkt het ons niet evident om de financiering van onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur, die deels verloopt via FWO, buiten beschouwing te laten. Hoe zien jullie dat?

Antwoord: De scope van de uitgaventoetsing beperkt zich tot de werkingsmiddelen voor de Vlaamse hogescholen en universiteiten, zoals verstrekt vanuit de onderwijsbegroting. Deze werkingsmiddelen kunnen de hogescholen en universiteiten vrij aanwenden voor het vervullen van hun decretale opdrachten, namelijk het verstrekken van hoger onderwijs, de ontwikkeling en beoefening van de kunsten, het uitvoeren van onderzoek en het verlenen van maatschappelijke/ wetenschappelijke dienstverlening. Deze werkingsmiddelen omvatten:

- de enveloppe voor de hogescholen en universiteiten, (onderwijssokkels, variabele onderwijsdelen met inbegrip van de voorafnames voor geneeskunde en onderzoeksmasters, onderzoekssokkel en variabel onderzoeksdeel universiteiten);
- de middelen die die als gevolg van een aantal hervormingen in het hoger onderwijs geleidelijk toegevoegd worden aan het variabel onderwijsdeel (de middelen voor de vroegere specifieke lerarenopleidingen, de middelen die vanuit het volwassenenonderwijs zijn overgekomen voor de graduaatsopleidingen en de lerarenopleidingen, de bijkomende middelen voor de opleiding Verpleegkunde);
- de bijkomende financiering van beursstudenten aan de hogescholen.

Concreet betekent dit dat het onderzoeksdeel van de werkingsmiddelen voor de universiteiten wel weerhouden wordt (zowel de sokkel als het variabel onderzoeksdeel).

De uitgaventoetsing is toegespitst op 1 financieringsbron (de werkingsmiddelen vanuit de onderwijsbegroting), met de bedoeling hiervan de efficiëntie en effectiviteit te kunnen nagaan. De BOF-middelen vallen hier dan ook buiten. Dit is ook het geval voor bijvoorbeeld de aanvullende onderzoeksmiddelen voor de universiteiten en de PWO-middelen voor de hogescholen. Het staat de indieners vrij om de werkingsmiddelen vanuit de onderwijsbegroting te kaderen binnen het groter geheel van de financiering van de hogeronderwijsinstellingen, maar de focus moet uiteraard liggen op deze werkingsmiddelen.